

Zarządzenie nr 6/2021
Dyrektora Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk
z dnia 27 kwietnia 2021 roku
w sprawie wprowadzenia „Polityki Otwartego Dostępu
Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN”

Na podstawie art. 53 ust.1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r., poz.1796), w celu stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1290/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiającego zasady uczestnictwa i upowszechniania dla programu „Horyzont 2020” – programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2014-2020) oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1906/2006 (Dz. Urz. UE L. 347 z 20.12.2013 r. str. 81, z późn. zm.), Zalecenia Komisji (UE) 2018/790 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony (Dz. Urz. UE L. 134 z 31.05.2018 r. str. 12) oraz zaleceń Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawartych w dokumencie „Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce”, zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadzam „Politykę Otwartego Dostępu Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN”, stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Funkcję Koordynatora ds. Otwartego Dostępu powierzam Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych.

§ 3

Zobowiązuję Kierowników zakładów do zapoznania podległych pracowników z treścią niniejszego zarządzenia.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR INSTYTUTU

Dr hab. Monika Stanny, prof. IRWiR PAN

Polityka Otwartego Dostępu Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN

Kierując się zasadami transparentności oraz mając na celu pełne wykorzystanie możliwości, jakie społeczności naukowej stwarza rozwój technologii cyfrowych w celu zapewnienia dostępu do wiedzy bez ograniczeń i dążąc do uniknięcia powtarzania już wykonanej pracy, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, zwany dalej „IRWiR PAN” wprowadza „Politykę Otwartego Dostępu Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN”, w odniesieniu do publikacji naukowych i danych badawczych.

§ 1

W „Polityce Otwartego Dostępu IRWiR PAN”, zwanej dalej „Polityką” przyjmuje się następujące definicje pojęć:

1) **publikacje naukowe:**

- a) publikacje w czasopismach naukowych,
- b) publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji,
- c) monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych,
- d) rozprawy doktorskie;

2) **dane badawcze** – dane zbierane, przetwarzane lub wytwarzane w ramach badań naukowych lub prac rozwojowych; obejmują one m.in.: dane liczbowe, dokumenty tekstowe, notatki, kwestionariusze, nagrania audio i wideo, fotografie, oprogramowanie, wyniki symulacji komputerowych, protokoły laboratoryjne, opisy metodologiczne itp.

3) **metadane** – ustrukturyzowane informacje służące do opisu zasobów lub obiektów informacji, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie;

4) **złota droga** – publikowanie w otwartych recenzowanych czasopismach i książkach naukowych;

5) **zielona droga** – deponowanie utworu w bezpłatnych repozytoriach;

6) **repozytorium** – narzędzie informatyczne, służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego instytucji naukowej lub określonych dziedzin nauki, służące do deponowania publikacji;

- 7) **preprint** – należy przez to rozumieć wstępną wersję publikacji przed recenzją naukową i upowszechnieniem w oficjalnej wersji wydawcy;
- 8) **postprint** – należy przez to rozumieć zrecenzowaną naukowo ostateczną wersję publikacji przed upowszechnieniem w oficjalnej wersji wydawcy.

§ 2

1. Niniejsza Polityka nie narusza postanowień „Regulaminu Korzystania z Wyników Pracy Intelktualnej Powstałych w Instytucie Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN” (Zarządzenie nr 7/2007 z dnia 10 grudnia 2007 r. Dyrektora IRWiR PAN w sprawie wprowadzenia w życie Regulaminu Korzystania z Wyników Pracy Intelktualnej Powstałych w Instytucie Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej akademii Nauk z dnia 10 grudnia 2007 r.)”, zwanego dalej „Regulaminem”.
2. Polityka obowiązuje pracowników naukowych IRWiR PAN, a także inne osoby, z którymi IRWiR PAN zawarł umowę w zakresie zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych, stworzonych przez nich w związku z zatrudnieniem lub realizacją przewodu doktorskiego lub odbywaniem stażu naukowego w IRWiR PAN.
3. Polityka ma zastosowanie do publikacji, w szczególności powstałych w wyniku finansowania ze środków publicznych, w których w afiliacji podano IRWiR PAN.

Otwarty dostęp do publikacji

§ 3

1. Autorzy zapewniają otwarty dostęp do publikacji poprzez ich udostępnienie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z niej wraz z udzieleniem wolnej licencji Creative Commons (CC), realizując zasadę równoległych dróg:
 - 1) publikowanie w recenzowanych czasopismach i książkach naukowych otwartego dostępu (złota droga) i deponowanie ich w Repozytorium Cyfrowym Instytutów Naukowych, zwanego dalej RCIN;
 - 2) zdeponowanie elektronicznej postaci ostatecznej wersji publikacji, ewentualnie preprintu, postprintu lub wersji dopuszczonej przez politykę wydawcy (zielona droga) w bezpłatnym repozytorium.
2. Publiczne udostępnienie, o którym mowa w ust. 1, zapewnia się w możliwie najszybszym terminie od przyjęcia utworu do publikacji.
3. Jeśli zachowanie terminu przewidzianego w ust. 2 nie jest możliwe, pracownicy naukowci IRWiR PAN, a także osoby realizujące przewód doktorski i odbywające staż

naukowy w IRWiR PAN zapewniają otwarty dostęp do publikacji naukowej nie później niż w terminie sześciu miesięcy (lub dwunastu miesięcy w odniesieniu do publikacji naukowych z dziedziny nauk społecznych) od daty wydania publikacji naukowej.

4. Autorzy publikacji są w szczególności zobowiązani do dołożenia wszelkich starań w celu uzgodnienia realizacji zobowiązania wskazanego w ust. 1:
 - 1) z wydawcami oraz innymi użytkownikami publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych), w tym do udzielania do publikacji licencji niewyłącznych, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wyłączających możliwość wykonania zobowiązania wskazanego w ust. 1,
 - 2) ze współtwórcami publikacji (w przypadku utworów współautorskich) jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).
 - 3) z twórcami utworów pierwotnych (jeśli publikacje naukowe stanowią opracowania cudzego utworu).
5. Zobowiązuje się Koordynatora ds. Otwartego Dostępu do wyrażania zgody pracownikom i doktorantom IRWiR PAN oraz innym osobom, o których mowa w § 2 ust. 2, na publiczne udostępnianie publikacji naukowych ich autorstwa w RCIN.
6. W przypadku, gdy wykonanie zobowiązania wskazanego w § 3 ust. 1 nie jest możliwe, zobowiązanie to uważa się jednak za wykonane, jeśli autor publikacji poczyni i udokumentuje swoje starania do otwartego udostępniania publikacji.
7. Dopuszcza się ograniczenie przez autora lub autorów publikacji naukowych zakresu korzystania z nich poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania.
8. Z ważnych powodów Dyrektor IRWiR PAN w porozumieniu z Koordynatorem ds. Otwartego Dostępu może podjąć decyzję o ograniczeniu dostępu do publikacji.

Otwarty dostęp do danych badawczych

§ 4

1. Pracownicy naukowcy, osoby realizujące przewód doktorski i odbywające staż naukowy w IRWiR PAN oraz inne osoby, o których mowa w § 2 ust. 2, powinni podjąć starania w celu zapewnienia otwartego dostępu do pozostających w ich dyspozycji danych badawczych oraz powiązanych z nimi metadanych przez:
 - 1) opracowanie Planu Zarządzania Danymi badawczymi (PZD) określającego zasady zarządzania danymi w trakcie i po zakończeniu badań, precyzującego rodzaje danych zbieranych, przetwarzanych lub wytwarzanych w trakcie badań,

- określającego stosowane w odniesieniu do danych metodologie i standardy, a także zasady udostępniania danych i ich długoterminową archiwizację;
- 2) aktualizację Planu Zarządzania Danymi badawczymi w trakcie trwania badań, o ile zachodzi taka konieczność;
 - 3) zdeponowanie danych badawczych, w formie elektronicznej, w wyspecjalizowanym repozytorium, a w przypadku braku takiego dla danego typu danych, w RCIN;
 - 4) jeśli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych wraz z udzieleniem odpowiednich licencji niewyłącznych analogicznych do przewidzianych w § 3 ust. 2;
 - 5) doprowadzenie do identyfikowalności danych badawczych, np. za pomocą standardów takich jak DOI (cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego), tak aby dane badawcze były dostępne, możliwe do wyszukania i nadawały się do ponownego wykorzystania.
2. Dopuszcza się ograniczenie przez pracowników naukowych IRWiR PAN, a także przez osoby realizujące przewód doktorski i odbywające staż naukowy w IRWiR PAN, zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania.

Otwartość czasopism naukowych

§ 5

Czasopisma naukowe wydawane przez IRWiR PAN powinny być publikowane w modelu otwartego dostępu z zastosowaniem wolnych licencji Creative Commons (CC).

Koordinator do Spraw Otwartego Dostępu

§ 6

1. Dyrektor IRWiR PAN powołuje Koordynatora do Spraw Otwartego Dostępu (KSOD).
2. Do zadań Koordynatora ds. Otwartego Dostępu należy:
 - 1) informowanie o Polityce;
 - 2) koordynacja prac związanych z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem infrastruktury otwartego dostępu w IRWiR PAN;
 - 3) doradzanie w zakresie najlepszych praktyk zgodnych z Polityką;
 - 4) edukacja adresatów Polityki w zakresie otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych;
 - 5) monitorowanie realizacji Polityki oraz raportowanie wyników Dyrektorowi IRWiR PAN;

3. KSOD przedstawia władzom instytucji raport na temat realizacji Polityki za poprzedni rok do końca pierwszego kwartału następnego roku. Dyrektor jednostki publikuje raport na stronie internetowej IRWiR PAN.

Skuteczność Polityki Otwartego Dostępu

§ 7

1. Bezpośredni przełożony nowo zatrudnionego pracownika IRWiR PAN jest zobowiązany do zapoznania go z Polityką.
2. Pracownicy IRWiR PAN dokumentują działania podjęte w związku ze zobowiązaniami wynikającymi z Polityki, przechowują tę dokumentację i w razie potrzeby udostępniają ją uprawnionym podmiotom.
3. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w § 1-6 zapewniają:
 - 1) Koordynator ds. Otwartego Dostępu;
 - 2) pracownicy Biblioteki IRWiR PAN;
 - 3) Radca Prawny IRWiR PAN.
4. Zasady określone w Polityce odnosi się do publikacji powstałych po wejściu w życie niniejszej Polityki.

DYREKTOR INSTYTUTU

Dr hab. Monika Stanny, prof. IRWiR PAN